

Dat is het einde, dat doet de deur dicht, daar zijn geen woorden voor...

Ook al was je geen fan van Johnny Hoes, deze regel uit een liedje van hem zal bij velen bekend zijn. Deze woorden lijken ook toepasselijk bij wat veel vertalers en commentatoren van Genesis 7 vers 16 maken. Noach is, na alle dieren, zelf ook met zijn familie de kist ingegaan. Het liefst zouden we dan willen lezen dat Noach de deur achter zich sloot. Maar dat staat er niet. Er staat dat de Heer de kist van Noach sloot, achter hem.

In het Gilgamesh-epos staat dat Ushnapatim wel de deur achter zich sloot. Maar in het bijbelverhaal is Noach binnen als de Heer afsluit.

Opmerkelijk in het verhaal van Noach is dat het woord 'deur' ontbreekt. In de Bijbel is er echt wel een woord voor 'deur', namelijk '*daleth*'. En op verschillende plaatsen wordt gesproken van het sluiten van een deur, zoals Lot in Genesis 19:6. Hij sluit de deur achter zich. Zie ook Genesis 19:10, Richteren 3:23, 2 Koningen 4:4 en 5, 4:33, 6:32, 2 Kronieken 28:24 en 29:7, Nehemia 6:10 en 13:19, Job 3:40, Prediker 12:4, Jesaja 26:20 en Maleachi 1:10. Een ander vaak gebruikt lijdend voorwerp bij het werkwoord 'sluiten' is het woord '*shaär*, 'poort'.

Maar in Genesis 7:16 staat alleen maar dat de Heer 'sloot'. Benno Jacob wijst in dit verband op 2 Koningen 4: 21, waar een vrouw, de moeder van het dode kind, ook 'sloot achter hem'. Het aspect van zorgzaamheid zit erin. Dit woord 'achter', '*bead*' betekent niet alleen 'achter', maar ook 'rondom'. Veel vertalers en exegeten voegen het woord '*daleth*', 'deur' toe, zoals de NBV21, HSV, Fox, van Selms, van Heusden en Gispen. Maar ook zijn er velen die het alleen maar hebben over 'toesluiten', 'sluiten': Oussoren, Rashi, Vredenburg, Koster, Speiser, The Pulpit Commentary en Cassuto.

Als men zich voorstelt hoe de schrijver ons het tafereel laat zien, gaat het om een kist met voor die tijd enorme afmetingen: 150 meter lang, 25 meter breed en 15 meter hoog. Dit zijn de beste maten om een vaartuig de nodige stabiliteit te geven. Ook in deze tijd zijn dit nog steeds de ideale verhoudingen voor een vaartuig.

De constructie van de romp van zo'n houten vaartuig bestond uit een geraamte van spanten, het karkas. Deze spanten werden betimmerd met planken. Om het geheel waterdicht te maken breekte men met hennep en pek de kieren tussen de planken, ook wel kalefateren genoemd. In Genesis 7:14 geeft God Noach hiertoe de opdracht, waarna hij in vers 16 zegt dat Noach er een opening in moet laten aan de zijkant. En hoofdstuk 6 eindigt met de woorden dat Noach alles deed zoals God hem geboden had. Dit wordt in Genesis 7:5 herhaald. En als Noachs familie en alle dieren veilig in de kist zijn, sluit de Heer de opening die Noach in de zijkant van de kist overgelaten had.

Zo zie je dat in de Bijbel geen woorden zijn voor het sluiten van de kist door middel van een deur. Er was helemaal geen deur. De Heer zelf zorgt voor de veiligheid van Noach, zijn gezin en de dieren. En hij doet dat op een liefdevolle manier, want steeds is sprake van 'God', maar in Genesis 7:1 en 16 is het JHWH, de barmhartige, die zorgt dat ieder in de kist van Noach veilig is.

Lukas de Groot, Maart 2023